



TIVIA

1/2020

news

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIIKAN AMMATTILAISET TIVIA RY

TIEDONHALLINTALAKI

UUSI LAKI ON VALMIS 2020-LUVULLE

Uudessa tiedonhallintalaissa painotetaan tietovarantojen yhteentoimivuuden näkökulmaa. Mitä se oikeastaan käytännössä tarkoittaa ja mitä muita vaikutuksia säädösmuutos tuo tullessaan?

SUOMEN LAHJA
EUROOPALLE

ICT-STRATEGIAA
VAASAAN

TUTKINNOT
UUDISTUVAT

PÄÄKIRJOITUS

SUOMEN LAHJA EUROOPALLE

Vuodenvaihteessa päättyi Suomen kolmas EU-puheenjohtajuuskausi ja ministerineuvoston johtaminen siirtyi vuorostaan Kroatialle. Puolen vuoden aikana Suomella on ollut mahdollisuus nostaa tärkeinä pitämiään teemoja esiin ja paaluttaa kestävän Euroopan rakentamista, jonka aineksina Suomi on pitänyt muun muassa yhteisiä arvoja, ympäristöjohtajuutta, turvallisuutta sekä talouden kilpailukykyä.

DIGITAALISUUS oli osa Suomen pj-kauden ohjelmaa ja se näkyi erityisesti tavoitteena luoda EU:sta entistä selkeämmin digitaalisen talouden edelläkävijä. Panostukset innovaatiotoimintaan ja julkisen hallinnon digitalisaatioon ovat tärkeässä roolissa tavoitteeseen pääsemiseksi. Vielä kriittisempää on sisämarkkinoiden toimiminen siten, että digitaalisia palveluita voidaan tarjota ja hyödyntää yli jäsenmaiden rajojen ja se, että myös data liikkuu palveluiden tueksi.

OSAAMISELLA on myös tärkeä rooli taloudellisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin sekä digitaalisen tulevaisuuden rakentamisessa. Osoituksena tästä Suomi antoi pj-kautensa lopuksi Euroopalle lahjan – huippusuosion saavuttaneen *Helsingin yliopiston* ja *Reaktorin* kehittämän **Elements of AI -kurssin**, jonka isänä tunnettu **Teemu Roos** valittiin juuri joulukuussa Tivi-lehden vuoden vaikuttajaksi. Kurssi käännetään kaikille EU:n virallisille kielille, tavoitteena kouluttaa 1 % kaikista EU:n kansalaisista tekoälyn perusteisiin.

LAHJA oli erinomaisesti valittu. Digitaalinen yleissivistys takaa kansalaisille paremmat taidot navigoida digitaalisten palvelujen yhteiskunnassa, parantaa työllistymistä sekä mahdollisuuksia osallistua teknologiaa koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Lisäksi lahja parantaa entisestään Suomen maakuvaa, jossa tasa-arvon ja luonnon lisäksi korostuu teknologiaosaaminen ja vahva panostus koulutukseen. Sauna, sisu ja Sibelius, pitäkää varanne! ■

Jussi Nissilä
toimitusjohtaja, TIVIA

 **TIVIA** | news

JULKAISIJA

Tieto- ja viestintäteknikan
ammattilaiset TIVIA ry

PÄÄTOIMITTAJA

Jussi Nissilä

ULKOASU

Olli Teräs

TOIMITUSKUNTA

Eija Kalliala, Natalia Kallio,
Minna Oksanen

KANNEN KUVA

Pixabay

 **TIVIA**

YHTEYSTIEDOT

TIVIA

Lars Sonckin kaari 12
02600 Espoo
020 741 9898
tivia@tivia.fi
tivia.fi

JÄSENASIAI

020 741 9888
jasenasiat@tivia.fi



VAASAN ENERGIACLUSTERI



KOHTAANTO-ONGELMAA RATKAISEMASSA. Christina Knookala (Vaasan kaupunki), Jussi Nissilä (TIVIA ry) ja Åsa Stenbacka (Vamia)

ICT-STRATEGIAA VAASAAN

Teksti Antti Lintala Kuva Antti Lintala

TIVIA Pohjanmaa järjesti keskustelufoorumin yhdessä Vaasassa kaupungin ja oppilaitosten sekä elinkeinoelämän kanssa 14.11.2019 Vaasan Silveriassa. Tarkoitus oli yhdessä pohtia tulevaisuuden ratkaisuja kasvavaan ICT-osaaja- sekä osaamispuulaan. Tapahtumassa oli mukana kolmisenkymmentä alueen vaikuttajaa. Toimitusjohtaja **Jussi Nissilä** toi TIVIAN terveiset.

Vaasan kaupungin toimialajohtaja **Christina Knookala** toi esille Vaasan pyrkimykset olla koulutustarjonnassa valtakunnan kärkeä. Vaasan merkitys alueelle on merkittävä sen pitkän ja ansiokkaan teollisen historian vuoksi. Vaasa on myös merkittävä yliopistokaupunki.

Jussi Nissilä toi puheessaan esille koodari- ja osaamispuulan kansallisella tasolla. Asioille on tehtävä oikeasti jotain. On olemassa niin osaamis- kuin osaajavajetta. Lisäksi on olemassa kohtaanto-ongelma. Välttämättä yrityksen johdossakaan ei ymmärretä, millaista osaamista oikeasti tarvitaan, ja miten osaajia tuli-

si rekrytoida.

Useissa keskusteluissa nousi esiin huoli Vaasan veto- ja pitovoimasta. Miten Vaasa saadaan pidettyä ja ennen kaikkea rakennettua kiinnostavaksi paikaksi opiskella ja tehdä työtä. Tämän toi esille mm. *Vaasan yliopiston* aluekehityksen lehtori **Ilkka Luoto**.

Vaasan ammattikorkeakoulun tekniikan yksikön johtaja **Jorma Tuominen** toi esille eri vaihtoehtoja vetovoimaisuuden ja osaamisen parantamiseksi. Yhtenä ehdotuksena hän esitti erilaisten kesäkooodauskurssien järjestämisen. Tätä vaihtoehtoa nyt mietitään TIVIANkin toimesta. Tuominen myös painotti yhä suurempaa tarvetta tehdä yhteistyötä yli oppilaitosrajojen.

TIVIA on mukana rakentamassa niin alueellista kuin kansallistakin ICT-strategiaa. Osaamis- ja osaajapula on sekä akuutti että krooninen. Vaasassa asian vakavuus on ymmärretty ja asialle ollaan oikeasti tekevässä jotain. Huomiseen halutaan varautua jo tänään. ■

TIVIA KOULUTTAA



Kuva: Shutterstock

Certified ScrumMaster

► Tämä kurssi on kahden päivän oppimistapahtuma, jonka aikana osallistujat syventyy **Agilen** periaatteisiin sekä **Scrum**-menetelmän konsepteihin ja käytäntöihin. Koulutuksessa painotetaan vuorovaikutteisuutta ja yhteistyökykyä, ja käytetään erilaisia koulutuselementtejä kuten luentoja, keskusteluja, pelejä sekä videoita.

Certified Scrum Product Owner

► Kahden päivän oppimistapahtuma, jonka aikana käydään läpi mm. **Scrum**-kehys, **ketteryiden** periaatteet ja **tuotehallinnan** käytäntöjä oikeasta elämästä. Kohderyhmään kuuluvat mm. projektipäälliköt. Koulutuksen päätteeksi osallistujilla on mahdollisuus suorittaa CSPO-sertifikaatti.

Muutosjohtamisen ABC

► Kurssilla käydään läpi **muutosjohtamisen perusteet** alkaen muutoksen olemuksen ymmärtämisestä aina muutoksen kohtaamiseen omassa elämässä. Kurssille osallistujat oppivat raivaamaan esteitä muutoksen tieltä ja kasvattamaan muutostahtoa. He oppivat myös **muutosviestintää**.

tivvia.fi/koulutukset

TIEDONHALLINTALAKI

TIETOJEN HALLINTA 2020-LUVULLE

Uudessa tiedonhallintalaissa painotetaan tietovarantojen yhteentoimivuuden näkökulmaa. Mitä se oikeastaan käytännössä tarkoittaa ja mitä muita vaikutuksia säädösmuutos tuo tullessaan?

On tuskin liioittelua sanoa, että yksi kuluneen vuoden uutinen on vuoden 2020 alusta voimaan tuleva uusi laki, laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta. Kyseessä on julkista hallintoa laajasti velvoittava yleislaki, jossa säädetään julkisuusperiaatteen ja hyvän hallinnon vaatimusten toteuttamisesta viranomaisten tiedonhallinnassa. Laki sisältää koko julkista hallintoa koskevat säännökset tiedonhallinnan järjestämisestä ja kuvaamisesta, tietovarantojen yhteentoimivuudesta, teknisten rajapintojen ja katseluyhteyksien toteuttamisesta, asioiden ja asiakirjojen kirjaamisesta sekä tietoturvallisuuden toteuttamisesta.

Vuoden toinen uutinen on saattanut olla se konkreettinen käytännön

seuraus uuden lain voimaantulosta, että samalla vuonna 2011 voimaan tullut tietohallintolaki (laki julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta) kumotaan. Laithan ovat normeja, jotka määrittävät, millä tavalla tulee, saa tai ei saa toimia. Tässä roolissaan lait heijastelevat yhteiskunnassa tärkeiksi koettuja asioita – niin tärkeitä, että niistä tulee lain tasolla säädellä. Julkiset palvelut muodostuvat suurelta osin tiedosta. Ei ole samantekevää, miten tätä tietoa käsitellään. Entä onko arkkitehtuuri nyt tietohallintolain myötä kuopattu, monet ehkä toisaalta miettivät.

YHTEENTOIMIVUUS YHTEINEN TAVOITE EDELLEEN

Julkisessa hallinnossa on vuosia eritavoin panostettu yhteentoimivu-

teen. Viimeiset kymmenisen vuotta nämä pyrkimykset ovat monissa yhteyksissä kiteytyneet tietohallintolaikiin. Lain täytäntöönpanossa luotiin yhteistyörakenteita ja menettelyitä kokonaiskuvan kokoamiseksi julkisen hallinnon organisaatioiden, palvelujen, toimintaprosessien, käsiteltävien tietojen sekä käytettyjen tietojärjestelmien ja teknologian muodostamasta kokonaisuudesta. Lisäksi lakiin sisältyi velvoite yhteentoimivuuden kuvausten ja määritysten tuottamisesta ja hyödyntämisestä, mitä käytännössä toteutettiin julkisen hallinnon suositusjärjestelmällä. Kokonaisarkkitehtuurilla oli tarkoitus edistää tietojärjestelmien yhteentoimivuutta ja siten myös hallinnon ja sen palveluiden tehokkuutta. Digitalisaatio kun ymmärretään monelta



osin toiminnan uudistamisena ja kehittämisenä tietotekniikan keinoin.

Vaatus kokonaisarkkitehtuurin kuvaamisesta osoittautui käytännössä liian perusteelliseksi. Uuden tiedonhallintalain sitovat kuvausvelvoitteet kohdistuvat tiiviimmin tietoon: edelleen tärkeää on ymmärtää, mitä tietoa organisaatiot vaihtavat ja millä lakisäätöisellä tai muulla perusteella, mihin tarkoitukseen ja millä ratkaisulla ne tekevät sitä. Tiedon tehokas hyödyntäminen edellyttää panostuksia tiedon semanttisen yhteentoimivuuden toteuttamiseen – tiedon merkityssisällön laaduk-

Vuonna 2011 voimaan tullut tietohallintolaki kumotaan

kaaseen yhteiseen määrittelyyn ja tietorakenteiden riittävään harmonisointiin avoimesti saataville. Yhteinen määrittelytyö selkeissä yhteistyörakenteissa säästää lopulta kaikkien resursseja, kun esimerkiksi turhilta päällekkäisyyksiltä vältytään. Tietomäärittelysten harmonisointi on konkreettinen esimerkki laajasti vaikuttavasta pitkäjänteisestä yhteentoimivuuden rakentamisesta. Samalla sovelletaan kansallisesti eurooppalaisessa kehitystyössä luotua Yhteentoimivuuden viitekehystä (EIF)¹. Rakenteis-

tettuun, yhteisesti samalla tavalla ymmärrettyyn tietoon perustuvat tietovirrat mahdollistavat sujuvat palvelut. Uuden lain mukaan todistuksia ja otteita ei saa pyytää hallinnon asiakkaalta, jos viranomaisella on oikeus saada luotettavasti ja ajantasaisesti otteisiin ja todistuksiin sisältyvät tiedot suoraan toiselta viranomaiselta. Miten tämä toteutetaan ilman tiedon semanttista yhteentoimivuutta?

ARKKITEHTUURI ON EDELLEEN KEHITTÄMISEN TYÖKALU

Suomi on vahvasti tietoon ja sen hyödyntämiseen perustuva yhteiskunta ja esimerkiksi kansallisia perusrekistereitä käytetään laajasti. Uusi tieto tai automatisoitu prosessi avaa yleensä uudenlaisia näkymiä tiedon



TIEDONHALLINNAN JA DIGITAALISTEN PALVELUJEN YLEISSÄÄNTELY. Huomioi toiminnassa koko sääntely-ympäristö, josta kaaviossa esitetty tiedonhallinnan ja digitaalisten palveluiden yleissääntely.

hyväksikäytölle ja toiminnan kehittämiseksi. Tätä tavoitetta edistää uusi tiedonhallintalaki on yksi tietopolitiikan toimeenpanon väline. Lakia sovellettaessa täytyy kuitenkin aina muistaa huomioida koko sääntely-ympäristö, jossa toimimme – älä siis lue vain tiedonhallintalakia!

Tiedon näkökulma yksinään on liian suppea näkymä julkiseen hallintoon. Tarvitsemme edelleen laadukasta ja luotettavaa informaatiota siitä, kuinka julkinen hallinto toimii – siis kokonaiskuvan hallinnon tehtävistä, toimijoista ja palveluista käsiteltävien tietojen ja tietovirtojen lisäksi. Tätä kokonaisuutta voidaan edelleen kutsua julkisen hallinnon arkkitehtuuriksi. Ja tämä informaatiokokonaisuus voidaan kerätä ja ylläpitää myös ilman tietohallintalain kokonaisarkkitehtuurin kuvausvelvoitetta perustuen valtiovarainministeriön tehtäviin, joihin sisältyy julkisen hallinnon kustannustehokas kehittäminen. Arkkitehtuuri on siis valittu kehittämisen työkalu – sen avulla luodaan kokonaiskuva ja hal-

litaan riippuvuuksia. Yhdistämällä arkkitehtuuri-informaatioon muuta kehittämisen ohjauksessa tarvittavaa tietoa esimerkiksi tulevasta sääntelystä tai toiminta- ja taloussuunnitelmista ja ICT-toiminnan kustannuskehityksestä, voidaan luoda päätöksenteossa tarvittavaa tietopohjaa hallinnon kehityksen tulevasta suunnasta ja muutosten vaikutuksista myös kansalaisiin ja

keskittyä arvoa tuottaviin sisältöihin ja niiden analyysiin yhteistyörakenteissa, joiden on tarkoitus aloittaa toimintansa vuoden 2020 keväällä. ■

Artikkeli perustuu KAOS-tilaisuudessa 31.10.2019 pidettyihin esityksiin.

¹ Eurooppalainen yhteentoimivuuden viitekehys (EIF), https://ec.europa.eu/isa2/eif_en

Suomi on vahvasti tietoon ja sen hyödyntämiseen perustuva yhteiskunta

muihin toimijoihin yhteiskunnassa. Tavoite ei ole vaatimaton, mutta todellinen peruste julkisen hallinnon arkkitehtuurityölle, jota on tarkoitus jatkaa ja kehittää aidoksi päätöksenteon tukipalveluksi. Tavoite on



Valtiovarainministeriö valmistelee hallinto- ja tietopolitiikkaa sekä näitä koskevia julkisen hallinnon tiedonhallinnan ja sähköisen asioinnin yleisiä perusteita ja lainsäädäntöä.

ICT-ALAN AMMATTI- JA ERIKOISAMMATTITUTKINNOT



TUTKINNOT UUDISTUVAT

Teksti Miikka Merikanto Kuva Pixabay

Mitä osaamista ICT-alalla jo toimivien tulisi täydentää tai syventää? ICT-alan ammatti- ja erikoisammattitutkinnot uusietaan ja sinulla on nyt mahdollisuus osallistua ja tuoda työelämän näkökulma mukaan valmistelutyöhön: mitkä osaamiset tulisi saada mukaan tutkintoihin, jotta henkilöstön täydennyskoulutusta voitaisiin toteuttaa julkisella rahoituksella ja kokeneiden ICT-alan ammattilaisten rekrytointivaikeudet helpottaisivat?

ICT-alan ammatti- ja erikoisammattitutkinto-opiskelijat ovat pääosin jo alalla työskenteleviä henkilöitä. Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen rooli on toimia tehtävää vaihtavan tai vaihtaneen asiantuntija- tai

hallinnon tehtävissä työskentelevän ammattilaisen tutkintona. Lisäksi ammatti- tai erikoisammattitutkintokoulutuksessa voi syventää tai laajentaa osaamistaan, vaikka tehtävä pyysisikin samana tai tehtävän vaihdos olisi vasta suunnitteilla.

Uudistettavien tutkintojen taustalla ovat nykyiset tieto- ja viestintätekniikan sekä tieto- ja tietoliikennetekniikan ammatti- ja erikoisammattitutkinnot. Tutkinnon muodostavat erilaiset tutkinnon osat tulevat olemaan vapaaehtoisia niin, että tutkintorakenne säilyy joustavana ja koulutuksen järjestäjät voivat yhteistyössä työelämän kanssa toteuttaa tarpeiden mukaista koulutusta.

Valmistelua johtaa *Business Colle-*

ge Helsinki. Valmistelussa muodostetaan työelämän edustajien kanssa vaatimukset alalla jo toimivien työntekijöiden työprosesseista ja -tehtävistä sekä niissä vaadituista tiedoista ja taidoista eli osaamisista. Osaamiset tullaan luokittelemaan eri työprosesseihin ja työtehtäviin sekä asettamaan ne tärkeysjärjestykseen. Alalla asiantuntija- ja hallinnollisissa tehtävissä työskentelevien osaamisvaatimuksista muodostuu uusien tutkinnon perusteiden runko. ■







► VOIT OSALLISTUA JA VAIKUTTAA:

- liittymällä uudistushankkeen Slackiin: bit.ly/ict-2020-slack
- vastaamalla kyselyyn koskien alalla asiantuntija- tai hallinnollisissa tehtävissä työskentelevien osaamistarpeita: bit.ly/ict-2020-kysely
- osallistumalla maksuttomaan seminaariin 24.1.2020 Helsingissä: bit.ly/ict-2020-seminaari

Lisätietoja antaa hankkeen vetäjä Miikka Merikanto, miikka.merikanto@bc.fi, Business College Helsinki.

Liity jäseneksi!

JÄSENYYS TIVIA-YHTEISÖSSÄ KANNATTAA!

-  Vahva valtakunnallinen vaikuttaja
-  ICT-alan puolestapuhuja
-  Riippumattoman tutkimustiedon tuottaja
-  400 yhteisöjäsentä ja 10 000 henkilöjäsentä
-  30 jäsenyhdistystä ja 20 osaamisyhteisöä
-  Tavoitteena jäsenistön ammatillisen osaamisen ja arvostuksen kehittäminen

MIKSI JÄSENEKSI?

TIVIA-yhteisön jäsenet ovat ICT-ammattilaisia niin teknologian kuin liiketoiminnan puolelta sekä alan kouluttajia ja tutkijoita. Yhteisöön pääsee mukaan liittymällä yhteen tai useampaan TIVIAN jäsenyhdistyksistä. Jäseneksi voi liittyä jo opiskeluaikana ja työuran jälkeen saa jatkaa yhteisöön kuulumista seniorijäsenenä. Yhteisö tarjoaa jäsenilleen mahdollisuuden verkostoitua muiden alan ammattilaisten kanssa.

Jäsentapahtumissa ja -koulutuksissa saa tuoretta tietoa ammatillisen kehittymisen tueksi, tärkeitä kontakteja sekä luontevan mahdollisuuden vaihtaa kokemuksia. TIVIA-yhteisön laaja yhteistyökumppaniverkosto tarjoaa ammatilliseen kehittämiseen foorumeita, sisältöjä, välineitä ja keinoja.

TIVIA-yhteisön jäsenetuihin kuuluvat mm. edut alan lehdistä, koulutuksista, ohjelmistoista sekä matka- ja hotellipalveluista. Yrityksille ja muille yhteisöille jäsenyys sisältää lisäksi laajat markkinointiviestinnän keinot ja kanavat, jotka tarjoavat näkyvyyttä ja oman liiketoiminnan kehittämismahdollisuuksia.

Lue lisää ja tutustu tarkemmin:
tivia.fi



ICT, AI JA ETIIKKA KESKIVIKKONA 29.1.2020

Botta, Helsinki
Lisäksi suorana verkossa

TIVIA.FI ilmoitusliite

Vuosi käyntiin – ICT, AI ja etiikka 29.1.2020

► TIVIAN jäsenyhdistykset **Sytyke** ja **MiitIT** aloittavat vuoden 2020 keskustelulla tekoälystä ja etiikasta. Luvassa on alustuksia aiheesta, verkostoitumista ja rentoa illanviettoa **Bottan juhlasalissa** keskiviikkona 29.1.2020 klo 16.30 alkaen.

Tilaisuudesta lähetetään lisäksi **suora verkkolähetys**, jota TIVIA-yhteisön henkilöjäsenet voivat seurata maksutta kirjautumalla TIVIAN sivustolle omilla jäsentunnuksillaan.

Tilaisuus on avoin ja maksuton kaikille TIVIA-yhteisön henkilöjäsenille. Jos et ole vielä TIVIA-yhteisön jäsen, niin liity nyt ja hyödynnä tapahtuma!

Ilmoittaudu mukaan paikan päälle tai seuraa tapahtuman esityksiä kotisohvaltasi käsin!

tivia.fi/tapahtumat